

6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu Sonrası Öğretmen Yetiştirme Sisteminde Anadolu Öğretmen Liselerinin Yeri (Sinop İli Örneği)

The Position of Anatolian Teachers' Training High Schools in Turkish Teachers' Training System after the Primary Education Law Number 6287 - (In the scale of Sinop)

Engin BAYRA * - Hakan SÜZGÜN **

Özet

Modern devletler kalkınmanın temelini yetişmiş nitelikli insan gücü olduğu bilincine varmışlar; eğitimi, insanlara ulaştırılan hizmetlerin en başında olduğunu benimsemişlerdir. Kendi kültürlerini benimsemiş, farklı kültürlerle saygıyla yaklaşan insanları yetiştirmek ancak nitelikli bir eğitimle mümkündür. Bunun için eğitimde görev alacak öğretmenleri yetiştirmek bir eğitim sisteminin en önemli aşamasını oluşturmaktadır. Ülkemizde öğretmen yetiştirme konusunda daimi bir sistem olmayıp sürekli değişikliklere maruz kalmıştır. Son olarak 30 Mart 2012 tarihinde kabul edilen 4+4+4 sistemi olarak ta adlandırılan “6287 sayılı İlköğretim ve Eğitimi Yasası” ile yeni eğitim sisteminde ortaöğretim 12 yıl zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Tüm öğrencilere fırsat eşitliği sağlamak adına meslek liselerden mezun öğrencilerin üniversitelerin ilgili bölümlerine yerleşirken aldığı ek puanlar kaldırılmıştır. Eğitim fakültelerine öğrenci yetiştirmek amacıyla açılan Anadolu Öğretmen Liseleri de öğretmen yetiştiren fakülteleri tercih ettiklerinde aldıkları ek puanları kaybetmiştir.

Bu araştırma ile Sinop ilinde bulunan iki adet Anadolu Öğretmen Lisesinde 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında 9. ve 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin tamamına ulaşılarak, bu okulları tercih etmelerinin nedenini ve ileride öğretmen

* Sinop Anadolu Öğretmen Lisesi, engin_bayra@hotmail.com

** Sinop Bilim ve Sanat Merkezi, shakan57@hotmail.com

olmak isteyip istemediklerinin tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış anket kullanılmıştır. Elde edilen verilerin frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %57,8'i Anadolu Öğretmen Liselerini tercih etme nedeni olarak bu okullarda verilen eğitimin kaliteli olmasını belirtirken yalnızca % 3,9'u ileride öğretmenlik mesleğini tercih etmeyi düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretmen yetiştirme sürecinde Anadolu Öğretmen Liseleri misyonunu tamamladığı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Sistemi, Öğretmen Yetiştirme, Ek Puan

Abstract

Modern countries have realized that trained, qualified human power is the basic of development, and they have adopted the education for the first service to their citizens. Education is the only inevitable method to have citizens who adopted their own culture and also approaching to different cultures with respect. Therefore, training teachers who take part in education is the most important piece of the education system. In our country, there is no permanent system about training teacher and it has been exposed to continuous changes. The latest change was done on 30 March 2012, called as 4+4+4 system, with primary education law no 6287; secondary education was taken to compulsory education 12 years in new education system. In the name of equality and opportunity for all students, all the additional points given to the vocational high schools' students in the university entrance exam to the related faculties, have been removed. As a result of this, the students in the Anatolian Teacher Training High Schools, which were base of teacher training, lost their additional points.

In this research, we tried to find out that all of the students studying in 9th and 10th grades in two Anatolian Teacher High School located in the province of Sinop, in the 2013-2014 academic year, their reasons choosing these schools and identify if they want to be a teacher in the future or not. In the collection of data, semi-structured questionnaire which developed by researchers was used. Percent of the frequency and the data obtained were analyzed. According to the research results, Anatolian Teacher High School as a reason to prefer, as 58,7 % of students stated that the education provided in these schools was qualified, 3,9 % of students stated that they want to be teacher in the future. According to these results, in the process of teacher training, it is stated that the mission of Anatolian Teacher High School has been completed.

Keywords: Education System, Teacher Training, Additional Points

Giriş

Ülkemizin mevcut eğitim sistemi temelini Osmanlı Devletinden almaktadır. Tanzimat dönemine kadar Osmanlılarda öğretmen yetiştiren bir bulunmamaktaydı. Medresenin kendi içinden yetiştirdiği kişiler öğretmenlik görevi yapmaktaydılar. Tanzimat dönemi, eğitim sistemi ve özellikle öğretmen yetiştirme açısından gelişmelerin yaşandığı bir dönem olmasından dolayı oldukça önemlidir. Tanzimat, Batı türü okulların açıldığı bir dönemdir (Yılman, 2006). O dönemde eğitim sistemi ilköğretim (Sıbyan mektebi), ortaöğretim (Rüştiye) ve üniversiteden (Darülfünun) oluşmaktadır. Doğrudan öğretmen yetiştirmek için Darümuallimin adıyla 16 Mart 1848 tarihinde İstanbul'da açıldı. Türk eğitim tarihinde ve Tanzimat döneminin açılan sivil okullar açısından Darümuallimin çok önemli bir konuma sahiptir (Akyüz,1994). 16 Mart 1848 tarihi, ülkemizde Öğretmen Okullarının ilk kuruluş tarihi olarak kabul edilir ve Anadolu Öğretmen Liselerince kutlanılmaya devam edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin başlangıcında Osmanlı Devleti'nden miras aldığı öğretmen yetiştirme konusunda çeşitli politikalar uygulamıştır. Bunlar Darümuallimin devamı olan İlk öğretmen Okulları, Köy Enstitüleri, Eğitim Enstitüleri, Yüksek Öğretmen Okulları ve Eğitim Fakülteleridir. Cumhuriyet Döneminin eğitim alanında en temel sorunlarından biri öğretmen yetiştirmeydi (Kaygısız ve Akarsu, 1997).

Anadolu Öğretmen Liselerinin temeli olarak kabul edilen İlk öğretmen Okulları, İlköğretim birinci kademeye öğretmen yetiştirme görevini 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu yayınlanmasına kadar devam ettirmiştir. Milli Eğitim Temel Kanunun uygulanmaya başlamasıyla birlikte İlk öğretmen Okullarının, bir bölümü iki yıllık Eğitim Enstitülerine, bir bölümü de öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak, öğretmenlik mesleğini sevdirmek amacıyla Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür. Bu okullar 1989 yılına kadar ortaöğretim kurumu olarak eğitim etkinliklerini yerine getirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ile Yüksek Öğretim Kurumu arasında yapılan anlaşma ile Öğretmen Liselerini geliştirmek ve Eğitim Fakültelerine öğrenci seçmede kaynaklık etmesi amacı ile 1989-1990 öğretim yılından itibaren Anadolu Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür. Köy Enstitüleri ve İlk öğretmen Okullarının devamı olan Öğretmen Liselerinin binalarında Anadolu Öğretmen Liseleri öğretime devam etmiştir (Gelişli, 2000).

Anadolu Öğretmen Liselerinde hem genel lise programı uygulanmakta hem de eğitim fakültelerine hazırlık niteliğinde Öğretmenlik Meslek Dersleri ve bunlara ilişkin uygulamalara yer verilmektedir (Gelişli, 2000). Öğretim programları, ortak genel kültür derslerinden, öğrencilerin bireysel ilgi ve yeteneklerini tanıyıp anlamalarına, geliştirmelerine ve yönedikleri alanlarda çalışmalarına imkânı sağlayan derslerden ve öğretmenlik mesleği ile ilgili derslerden oluşur. Öğretim programları öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, bilimsel gelişmeler ve ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli geliştirilmektedir. Günümüzde Anadolu Öğretmen Liselerinde toplamda on saat meslek derslerinin öğretilmesi devam etmektedir.

Çizelge 1: Anadolu Öğretmen Liselerinin Programlarında Yer Alan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ve Seviyelere Göre Dağılımı

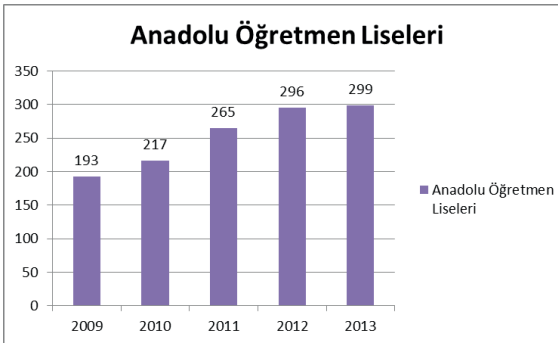
Ders Adı	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	-	2	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	2	-	-
Öğretim İlke ve Yöntemleri	-	-	3	-
Türk Eğitim Tarihi	-	-	-	1
Eğitim Sosyolojisi	-	-	-	2

28261 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/3/2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ortaöğretim zorunu eğitim kapsamına alınmıştır. Bu kanun ile özellikle mesleki eğitim okullarına tanınan ek puan hakkı uygulamasına son verilmiştir. Ek puan ile meslek lisesi mezunları alanları doğrultusunda pozitif ayrımcılığa tabi tutulmaktaydı. Genel lise statüsünde bulunan Anadolu Öğretmen Liselerine ise eğitim fakültelerine öğrenci yetiştirmede ek puan hakkından faydalanılmaktaydı. Ancak bu kanun ile ek puan uygulamasına son verilmiştir. Buna rağmen Anadolu Öğretmen Liseleri ders çizelgesinde ve statüsünde bir değişikliğe gidilmeyerek meslek dersleri programı uygulanmaya devam edilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Anadolu Öğretmen Liseleri akademik eğitim vermesi açısından Türkiye’de önemli bir yere sahiptir. Merkezi yerleştirme sınavı ile öğrenci alması ve yatılı okullar olması nedeniyle günümüzde 299 Anadolu Öğretmen Lisesi nitelikli eğitimi ile tercih edilen okulların başında gelmektedir.

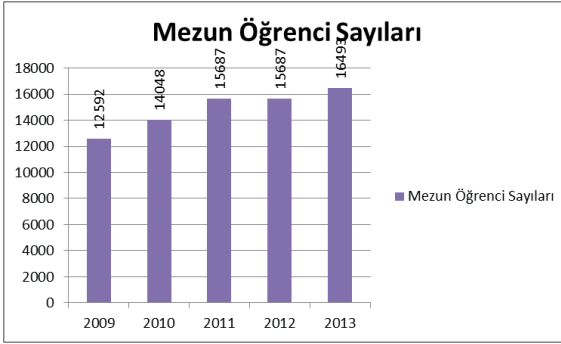
Grafik 1: Anadolu Öğretmen Liselerinin son beş yıla dağılımı



Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı

Ortaöğretim yerleştirme sistemi içerisinde Anadolu Öğretmen Liseleri puan sıralamasında ülke genelinde Fen Liselerinden sonra öğrenci almaktadır. Her yıl bu okullardan binlerce öğrenci mezun olmakta ve üniversitelerimizin seçkin bölümlerine yerleşmektedir.

Grafik 2: Anadolu Öğretmen Liselerinin son beş yıl mezun sayısı



Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı

Bu araştırma ile 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla ek puanlarını kaybeden Anadolu Öğretmen Liselerinden Sinop ilinde 2013-2014 Eğitim Öğretim yılında 9. ve 10 sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin bu okula kayıt amaçları, meslek derslerine ilişkin görüşleri ve öğretmen olma istekleri araştırma kapsamını oluşturmaktadır.

Yöntem

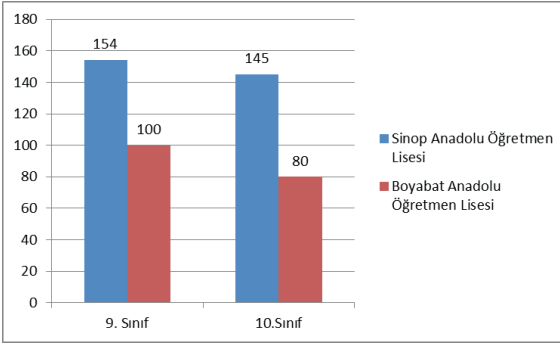
Bu çalışmada tarama modelinde olup Sinop ilinde öğrenim faaliyetine devam eden iki adet Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrenim gören ve yeni düzenlemeden etkilenen 9. ve 10. sınıf öğrencileri için araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış anket uygulanmıştır. Ankette öğrencilere demografik bilgiler dışında beş adet soru sorulmuştur. Bu sorular yarı yapılandırılmış formatta olup son seçenek açık uçlu verilmiştir. Sonuçlar yüzde ve frekans analizi ile değerlendirilmiştir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi Edinme yoluyla ülkemizdeki Anadolu öğretmen liselerinin son beş yıllık sayıları ve mezun öğrenci sayıları araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Son olarak Sinop ilindeki Anadolu Öğretmen Liselerinin Rehberlik Servisi verileri baz alınarak son üç yılda mezun olan öğrencilerin Eğitim Fakültelerine yerleştirme oranları tespit edilmiştir.

Evren

Sinop ilindeki Anadolu Öğretmen Liseleri öğrencilerden 9. ve 10. sınıflarda

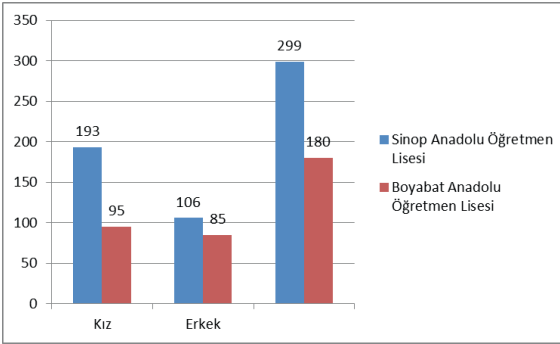
öğrenim gören 479 öğrenci araştırma evrenini oluşturmaktadır. Ek puanlarının kaldırılması kademeli olarak uygulanacak olmasından dolayı 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin eğitim fakültelerini seçtiklerinde ek puan uygulaması devam etmektedir. Bu yüzden ek puan hakkında faydalanamayan 9 ve 10. sınıfta öğrenim gören öğrenciler araştırmanın evreni olarak belirlenmiştir. Örneklem yoluna gidilmeyip evreninin tamamına ulaşılarak Sinop Anadolu Öğretmen Lisesinden 299, Boyabat Anadolu Öğretmen Lisesinden 180 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir.

Grafik 3: Araştırmaya katılan öğrenci sayıları



Araştırmaya katılan öğrencilerden 288'i kız, 191'i erkek öğrencidir.

Grafik 4: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı



Son üç içinde Sinop İlindeki Anadolu Öğretmen Liselerinden mezun olan öğrencilerden Eğitim Fakültelerine yerleşme oranını gösteren Tablo-1 incelendiğinde bu okullardan son üç yılda mezun olan 423 öğrencinin %41.8'i (f=177) öğretmen yetiştiren Eğitim Fakültelerine yerleştiği diğerlerinin ise farklı bölümlere yerleştiği görünmektedir. Bu açıdan bakıldığında kuruluş amacında olduğu gibi Anadolu Öğretmen Liselerinden mezun olan öğrencilerin önemli bir kısmı Eğitim Fakültelerine yerleşmektedir.

Tablo 1: Son üç yıl itibariyle eğitim Fakültelerine öğrenci yerleştirme oranı

Okul Adı	Mezun Öğrenci Sayısı			Üniversiteye Yerleşen Öğrenci Sayısı			Eğitim Fakültelerine Yerleşen Öğr.		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Sinop AÖL	127	109	108	108	99	86	47	38	26
Boyabat AÖL	54	58	47	46	45	39	28	21	17

Kaynak: Okulların Rehberlik Servisi

Sayıtlılar

Araştırma kapsamına dâhil olan 479 öğrenci evreni temsil etmektedir. Anket sorularına öğrenciler samimi cevap vermiştir.

Sınırlamalar

Araştırma, Sinop ilinde bulunan Anadolu Öğretmen Liselerinin 2013-2014 Eğitim Öğretim yılında 9 ve 10. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır.

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerin tutum ve görüşlerinin belirlemeye yönelik veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket hazırlama sürecinde Rehberlik Servisi ve Meslek Dersleri Öğretmenleri zümresinin görüşlerine başvurulmuştur. Sonuç olarak demografik bilgiler dışında beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış anket hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında öğrencilere beş adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilerek cümleleri tamamlamaları istenmiştir. Bu sorulara verilen cevapların yüzde ve frekans analizleri yapılmıştır. Verilerin işlenmesi ve yorumlanmasında istatistik yorumlama programlarından faydalanılmıştır. Ayrıca tablolamada ve grafikleştirilmede kelime-işlem uygulama yazılımları kullanılmıştır.

Bulgular

Öğrencilere yöneltilen ilk soru “Anadolu Öğretmen Lisesini tercih etme sebebiniz nedir?” şeklinde idi. Bu soruya öğrencilerin %57,8’si (f=277) Anadolu Öğretmen Lisesini başarısı yüksek olduğu için tercih ettiğini belirtirken %34,2’si (f=164)

puanlarının bu okul için yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerden öğretmen olmak isteyenlerin sayısı %3,9'u (f=19) dur. Bu cevapları Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin çok azının öğretmenliği düşündüğünü göstermektedir.

Tablo 2: Anadolu Öğretmen Lisesini tercih etme sebebiniz nedir?

	N	Düzye	f	%
Toplam	479	Başarısı yüksek olduğu için	277	57,8
		Puanım bu okul için yeterli olduğu için	164	34,2
		Ailem isteği için	17	3,5
		Öğretmen olmak için	19	3,9
		Diğer	2	0,6

Araştırmaya katılan öğrencilere yöneltilen ikinci soru “Ek puanların kaldırılması sonrası Öğretmenlik Meslek Dersleri...” Bu soruya öğrencilerin kendilerine göre en mantıklı olacak şekilde tamamlamaları istendi. Tablo 3'te görüleceği üzere öğrencilerin %75,3'ü (f=361) Öğretmenlik Meslek Derslerinin önemini yitirdiğini düşünmektedir.

Tablo 3: Ek puanların kaldırılması sonrası Öğretmenlik Meslek Dersleri ...?

	N	Düzye	f	%
Toplam	479	önemini kaybetmiştir.	361	75,3
		öğretilmeye devam edilmelidir.	45	9,3
		yerine başka dersler konulmalıdır.	61	12,7
		bize çok şey kazandırmaktadır.	12	2,7
		Diğer	0	

Öğrencilere sorulan bir diğer açık uçlu soruda “Anadolu Öğretmen Lisesinde 10-11 ve 12. Sınıflarda toplamda 10 saat Meslek Dersleri göreceğimi bilseydim...” sorusunu öğrencilerin tamamlamaları istenmiştir. Bu soruya öğrencilerin %63,9'u (f=306) “bu okulu tercih etmezdim.” şeklinde cevaplamıştır. Öğretmenlik meslek derslerinin toplamda 10 saat olması, ek puan alamamaları ve üniversite giriş sınavlarında öğretmenlik meslek dersleriyle ilgili soru sorulmaması bu derslerin gereksiz ders olarak algılanmasına neden olmaktadır. İleriki yıllarda Anadolu Öğretmen Liselerinin tercih edilebilirliğinin mevcut uygulamada azalacağını göstermektedir.

Tablo 4: Anadolu Öğretmen Lisesinde 10-11 ve 12. Sınıflarda toplamda 10 saat Meslek Dersleri göreceğimi bilseydim ...?

	N	Düzy	f	%
Toplam	479	yine bu okulu tercih ederdim.	173	36,1
		bu okulu tercih etmezdim.	306	63,9
		Diğer (Açıklayınız.)	0	0

Öğrencilere tamamlamaları için yöneltilen bir diğer açık uçlu soruda “Ek puanların kaldırılması sonrası Anadolu Öğretmen Liseleri...” sorulmuştur. Öğrencilerin % 51,7’si (f=248) Anadolu Öğretmen Liselerinin varlık gerekçesinin ortadan kalktığını düşünürken, %48,3’ü (f=231) varlığını devam ettirmesi gerektiğini savunmaktadır.

Tablo 5: Ek puanların kaldırılması sonrası Anadolu Öğretmen Liseleri...

	N	Düzy	f	%
Toplam	479	varlık gerekçesi ortadan kalkmıştır.	248	51,7
		varlığını devam ettirmelidir.	231	48,3
		Diğer (Açıklayınız.)	0	0

Araştırma kapsamında öğrencilere yöneltilen son soruda “Meslek Derslerinin kalkmaması durumunda ...” cümlesini kendilerine göre en uygun olacak şekilde tamamlamaları istenmiştir. Bu soruyu öğrencilerin %39,8’i (f=191) üniversite giriş sınavlarında ek soru sorulmasını isterken, %43,3’ü (f=207) ek puanların geri gelmesini talep etmiştir.

Tablo 5: Meslek Derslerinin kalkmaması durumunda...

	N	Düzy	f	%
Toplam	479	üniversite giriş sınavlarında ek soru sorulmalıdır.	191	39,8
		mevcut uygulama devam etmelidir.	81	16,9
		Diğer (Açıklayınız.)	207	43,3

Sonuç ve Öneriler

Anadolu Öğretmen Liseleri varlık gerekçesi olan öğretmen yetiştiren Eğitim Fakültelerine öğrenci yetiştirme görevi 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitimi Yasası ile ortadan kalkmıştır. Zira üniversite yerleştirme sürecinde öğretmenlik tercihinde bulunan öğrencilere verilen ek puan uygulamasına son verilmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültelerinde bölüm sayılarının da azaltılması ve çoğu bölümün Fen-Edebiyat Fakültelerine kaydırılması doğal olarak öğretmenlik mesleğine yönelmeyi olumsuz yönde etkilemiştir. Araştırmaya katılan 479 öğrenciden yalnızca % 3,9’u (f=19) öğ-

retmenlik mesleğini düşündüğünü belirtmiştir. Ek puan uygulaması devam eden sınıflarda son üç yılda mezun olan 423 öğrencinin %41.8'i (f=177) öğretmen yetiştiren Eğitim Fakültelerine yerleştiği görülmektedir. Ek puan uygulaması üniversiteye yerleştirmede yaklaşık %38'lik dilimine karşılık geldiği ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında ek puanlarının kaldırılması sonrası Anadolu Öğretmen Liseleri misyonunu tamamlamıştır.

Araştırma, ileriki yıllarda Anadolu Öğretmen Liselerinin tercih edilebilirliğinin mevcut uygulamada azalacağını göstermektedir. Çünkü bu okullardaki eğitimin yüksek olması önemli bir tercih sebebidir.

Öğretmenlik meslek derslerinin varlığı öğrencilerin bu okullarını tercih etmesinde olumsuz katkı sağlayacağı bu araştırma ile ortaya çıkmıştır. Zira araştırmaya katılan öğrencilerin %63,9'u (f=306) "Öğretmenlik Meslek Dersleri olduğunu bilseydim bu okulu tercih etmezdim." Görüşünü savunmaktadır.

Ek puanlarının kaldırılması sonrasında Öğretmenlik Meslek Dersleri uygulaması toplamda 10 saat olarak öğretilmeye devam etmektedir. Ancak araştırmaya katılan 479 öğrencinin %75,3'ü (f=361) Öğretmenlik Meslek Derslerinin önemini yitirdiğini düşünmektedir. Bu durumda öğretim programlarının ve ders çizelgelerinin yeniden düzenlenmesi zorunlu görünmektedir. Alternatif olarak üniversite giriş sınavlarında öğretmenlik meslek dersleri müfredatını kapsayan belirli bir sayıda soru sorulması bu derslerin gereksizliği yönündeki eleştirileri ortadan kaldıracaktır.

Öğretmenlik mesleğini ya da diğer meslek seçim yaşı gelişmiş ülkelerde aşağıya çekilmeye ve yeteneklerine göre bir üst öğrenime yönlendirilirken ülkemizde bu durum tersine işlemektedir. Şöyle ki mevcut yeni yapılanma ile alan seçimi uygulamasında vaz geçilerek öğrencilerinin hedeflerini üniversite sınavları sonrası tercih sürecinde belirlemeleri istenmektedir. Bu da fırsat eşitliği açısından uygun olmakla birlikte doğru alan seçimi ve eğitimi koşununda yetersizliğe neden olmaktadır.

Kaynaklar

- AKYÜZ, Y. (1994). Türk Eğitim Tarihi (Başlangıcından 1993'e). İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- GELİŞLİ, Y. (2000). "Anadolu Öğretmen Liselerinin Kuruluşu ve Gelişimi" Milli Eğitim Dergisi. Sayı: 146.
- KAYGISIZ, İ.ve AKARSU, B. Ç. (1997). Öğretmen Yetiştirme Sistemine Eleştirel Bir Bakış.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI 12/12/2013 tarih ve 812754 sayılı Bilgi Edinme yoluyla alınan cevap.
- YILMAN, M. (2006). *Türkiye'de Öğretmen Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Nobel Yayınları.